

Szekeresné Pinczés Erzsébet

Módszertani paradigmaváltás a főiskolai idegennyelv- oktatásban

Erzsébet Szekeresné Pinczés:

Methodological paradigm shift in teaching foreign languages at college

Abstract

It is not easy to bridge the gap between the labour market expectations and our students' foreign language competence. It is a real challenge for the language teacher, and at the same time, it is a permanent motivation for innovation and perfection. I wish to present how blended learning in its broad sense has been used at English language teaching at the college. I do believe that both language learning and life-long language practice can be made more effective and more enjoyable by changing methodological concepts, exploiting ICT, applying tasks that enhance communicative competence.

Key words: labour market expectations, pilot course, up-to-date teaching material, blended learning, tasks enhancing communicative competence

ÖSSZEFOGLALÓ

Nem könnyű áthidalni a munkaerő-piaci elvárások és a főiskolás hallgatóink idegen nyelvi kompetenciái közötti szakadékot. Igazi kihívás ez a nyelvtanár számára és egyúttal folyamatos motiváció is az újításra, tökéletesítésre. Előadásomban beszámolok azokról a próbálkozásokról, amelyek a tágabb értelemben vett blended learning főiskolai angol nyelvoktatásban történő alkalmazására irányulnak. Meggyőződésem, hogy módszertani paradigmaváltással, az info-kommunikációs technológia kiaknázásával, a kommunikatív kompetenciát fejlesztő munkaformák alkalmazásával hatékonyabbá és élvezetesebbé tehető mind a nyelvtanulás, mind az élethosszig tartó nyelvgyakorlás.

Kulcsszavak: munkaerő-piaci elvárások, pilot kurzus, korszerű tananyag, blended learning, kommunikatív kompetenciát fejlesztő munkaformák

BEVEZETÉS

Tanulmányomban a kereslet-kínálat rövid diagnosztizálása után bemutatom azokat az erőfeszítéseket, amelyeket tanszékünk az idegen nyelvi képzés rendszerének fejlesztésére elnyert 2 éves pályázat keretében tett. Ezt követően részletesebben szeretnék kitérni a blended learning angol szaknyelvoktatásban történő alkalmazásaira. Végezetül – a konferencia mottójának eleget téve –, megkísérlem megjósolni a jövőt.

1. KERESLET – KÍNÁLAT

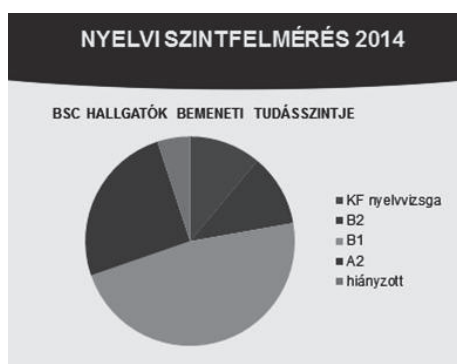
1.1 A munkaerőpiac elvárásai

A 2013. november 27-i belső konferenciánkon elhangzott, hogy a munkaerőpiacon az angol nyelv ismerete nem előny, hanem feltétel. Nem nyelvvizsga-bizonyítvány, hanem nyelvtudás kell. Megállapíthatjuk, hogy a BSc képzési szakokon kimeneti követelményként előírt általános nyelvi középfokú nyelvvizsga-bizonyítványnál jóval nagyobb az elvárás.

Az írásbeli kommunikáció mellett hangsúlyosabbak a szóbeli kommunikációs készségek: a telefonos kapcsolattartás, prezentációk tartása, tárgyalásokon való részvétel, külföldi partnerek fogadása mind-mind része lesz a főiskoláról kikerülő diplomások munkás mindennapjainak.

1.2 Nyelvi szintfelmérés 2014

Nézzük meg, hogy a munkaerő-piaci elvárásokra milyen bemeneti tudásszinttel rendelkező hallgatókat kell felkészíteniük.

1. ábra: Nyelvi szintfelmérés 2014

(Forrás: saját kutatás)

A 2014 szeptemberében végzett szintfelmérés szerint (1. ábra) diákjaink közel fele B1, negyede pedig csak A2 nyelvtudással érkezik a főiskolára és csak 11 % rendelkezik középfokú nyelvvizsgával. Sajnos, a nyelvvizsgások közül kevesen teljesítenek B2-es szinten a szintfelmérőn; szeptemberben volt olyan is, aki csak A2-es besorolást kapott; nyilván hosszú idő telt el a nyelvvizsga megszerzése óta és a nem használt nyelvtudás megkopott.

1.3 A nyelvtanulás keretei BSc szakokon

A BSc képzési szakokon a gyenge bemeneti tudásszint mellett a nyelvtanulás körülményei sem kielégítőek: mindössze 180 óra áll rendelkezésünkre egy olyan feladatra, melyre szakmai körök szerint legalább 400 órára lenne szükség.

Homogén tudásszintű csoportok kialakítására törekszünk a szintfelmérés eredményei alapján, ez viszont órarend-

tervezési nehézségeket jelent: több évfolyamnak, szaknak kell, hogy alkalmas legyen a nyelvi óra időpontja. Sajnos, ez sokszor a 9-10. órát jelenti, amikor lankad a hallgató figyelme és egy fárasztó nap végén, 5 óra körül már nehezen teljesít idegen nyelven. Különösen, ha a lakóhelyéről ingázik a főiskolára és reggel 5-kor kel.

Mivel a munkaerőpiac elvárásai meghaladják a kimeneti követelményként előírt általános középfokú nyelvtudást, az üzleti nyelv oktatása szükséges. Arról nem is beszélve, hogy főiskolán csak szaknyelvtanulásért jár kredit.

2. PARADIGMAVÁLTÁS

2.1 A szakadék áthidalása

“People are always blaming their circumstances for what they are. I don't believe in circumstances. The people who get on in this world are the people who get up and look for the circumstances they want, and if they can't find them, make them.” (G.B. Shaw)

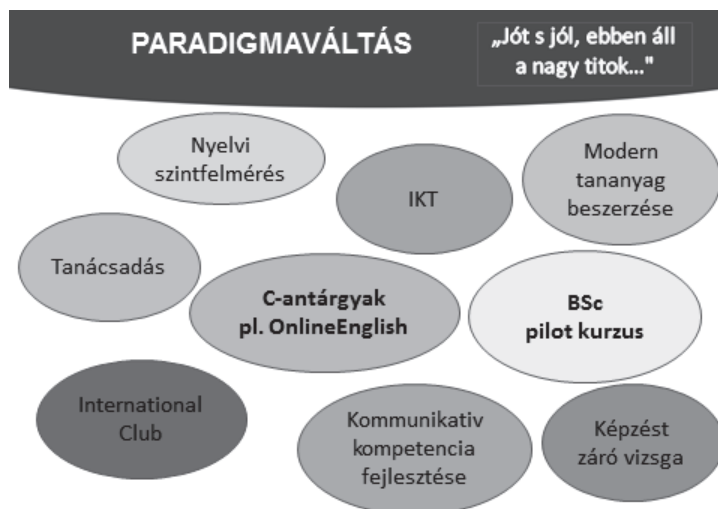
Nem könnyű áthidalni a munkaerő-piaci elvárások és a főiskolás hallgatóink idegen nyelvi kompetenciái közötti szakadékot, de fogadjuk meg G. B. Shaw tanácsát és teremtjük meg a megfelelő körülményeket!

A 2. sz. ábra illusztrálja tanszékünk erőfeszítéseit, melyeket a módszertani paradigmaváltás terén tettünk az utóbbi években.

Nagy múltra tekint vissza az *International Club*, ahol heti rendszerességgel színes interkulturális programmal, vetélkedővel, filmvetítéssel, gyakran anyanyelvű vendégekkel, Erasmus programban tanuló külföldi diákokkal várjuk a nyelvet gyakorolni vágyókat.

A *nyelvi szintfelmérés* évek óta szeptember elején zajlik, s az írásbeli megmértetés mellett szóbeli egyéni interjú is tartalmaz.

A 2013-ban elnyert nyelvi pályázat keretében *nyelvtanulási stratégiai tanácsadást* vehetnek igénybe a hallgatók heti 2 órában. De más jellegű nyelvi segítséget is kérnek ezeken az alkalmakon a hallgatók, pl. a TDK-rezümék lektorálását, nyelvi felkészítést külföldi munkavállalásra, nyelvvizsga-felkészítést stb.

2. ábra: Paradigmaváltás

Az infokommunikációs technológia lehetőségeinek kiaknázásában mondhatjuk, hogy az angolosok elől járnak. Három éve indítottuk az *Online lehetőségek az angol nyelvtanulásban* c. C-tantárgyat. Hasonló tantárgyprogram németből a bevezetőben említett pályázati fejlesztés keretében került kidolgozásra. Ugyancsak pályázati finanszírozással szereztünk be olyan *modern tananyagokat*, melyek a kommunikatív kompetenciák fejlesztésére alkalmasabbak az általunk korábban használt kurzuskönyveknél. A *pilot kurzus* hallgatói számára *képzést záró vizsgát* tartunk, melynek eredménye alapján reális képet kapunk arról, hogy mennyit fejlődött 150 órában a bemeneti tudásszint és mikorra ütemezhető a diplomához nélkülözhetetlen nyelvvizsga-bizonyítvány megszerzése.

2.2 Blended learning

Amerikai kutatások szerint az online tanulás 2003-ban a felsőoktatásban tanulóknak mindössze 10 %-át érintette, 2009-re ez az arány 30 %-ra nőtt, ma pedig már a főiskolások, egyetemisták 50 %-a vesz részt legalább egy online kurzuson. Magyar statisztikáim

nincsenek, de a saját felméréseim során sajnos azt tapasztalom, hogy hallgatóim a középiskolai nyelvoktatás során a vártnál jóval kisebb arányban szembesültek a 21. századi IKT nyújtotta lehetőségekkel, jóllehet a tankönyvkiadók weblapjukon remek interaktív gyakorlóanyagot biztosítanak ingyen – hogy csak a legkézenfekvőbbet említsük.

A vegyes vagy vegyített tanulás-tanítás a hagyományos módszerek mellé szervesen beépíti az online lehetőségeket azzal a céllal, hogy a tanulást és az életen át tartó nyelvgyakorlást eredményesebbé, vonzóbbá, kényelmesebbé és nem utolsósorban költséghatékonyabbá tegye.

A továbbiakban nézzük meg a blended learning 2 változatát, melyet tanszékünk az angol nyelvoktatásban alkalmaz.

2.2.1 C-tantárgy: Online lehetőségek angol nyelvtanuláshoz

Az első próbálkozás a már említett C-tantárgy bevezetése volt, mely a hagyományos módon oktatott angol nyelvű tantárgyak mellé vehető fel online kiegészítőnek. Ezzel újabb heti 2 angol órához juttatjuk a hallgatókat, melyek keretében nemcsak a nyelvi készségek

fejlesztésére törekszünk, hanem az élethosszig tartó nyelvgyakorlás iránti igény kialakítása is a célunk. A számítógépes terembe tervezett órákon nem kurzuskönyvből tanulunk, hanem feladatlapok alapján kevés tanári impulzussal a hallgatók nagyrészt önállóan gyakorolnak és szereznek jártasságot az online lehetőségek használatában, s ezáltal képessé válnak saját nyelvtanulásuk tervezésére, irányítására.

Ezzel a tematikával dolgozunk:

- Szintfelmérés online
- Nyelvtan online
- Szókincsfejlesztés online
- Szakszókincs-fejlesztés online
- Olvasott szövegértési képesség fejlesztése
- Gazdasági hírek online
- Hallásértés-fejlesztés online
- Üzleti írásbeli és szóbeli kommunikáció
- Nyelvvizsga-felkészülés online
- Egyéb hasznos linkek

Ezek az órák másságuknál fogva is népszerűek, hatékonyságuk pedig vitathatatlan.

2.2.2 Komplex nyelvi pilot kurzus

A blended learning másik változatát a nyelvi pályázat keretei között megvalósuló komplex nyelvi pilot kurzusokban alkalmazzuk. A kísérleti kurzusban államilag finanszírozott hallgatók részére kiscsoportos keretek között intenzív nyelvoktatás folyik blended képzési formában offline és online tananyag alkalmazásával (3. ábra).

Az International Express Pre-Intermediate és Intermediate 2013-ban illetve 2014-ben kiadott Third Edition változatát választottuk kurzuskönyvnek. Ezt a modern tananyagot a hallgatók a könyvtárból kölcsönözhetik, a kiegészítő gyakorlóanyagot és videós feladatlapokat pedig fénymásolatban biztosítjuk számukra.

BLENDLED LEARNING 2.

OFFLINE & ONLINE

- International Express Pre-Intermediate & Intermediate Student's Book & DVD-ROM
- Resource Files
- Video Worksheets
- www.oup.com/elt/businessbasics
- www.oup.com/elt/oefc
- www.bbclearningenglish.com
- www.5percanqol.hu
- www.manythings.org
- www.esl.about.com
- www.englishforevone.org

3. ábra: Komplex nyelvi kurzus tananyaga

Az 50 órás első oktatási modul után végzett kérdőíves felmérésen kiderült, hogy a hallgatók szívesen tanulnak ezekből a könnyen áttekinthető, jól strukturált, hasznos és érdekes témákat feldolgozó kurzuskönyvekből. Szívesen dolgoznak párban, élvezik a filmeket. A DVD-ROM ugyanis minden leckéhez tartalmaz 1-1 filmet, interaktív feladatokkal. A videós

munkalapok alapján a hallgatók párban vagy egyénileg tartanak prezentációt a filmhez kapcsolódva.

Az online gyakorlóanyagot hétféle egyéni fakultatív kiegészítőként kapják a hallgatók. A zárthelyi dolgozatok előtti összefoglaló órákat számítógépes teremben tartjuk, ahol a C-tantárgyéhoz hasonló feladatlap alapján online

egyéni gyakorlási lehetőséget biztosítunk. Rendszeres az egyéni írásbeli és egyéni szóbeli számonkérés, melyre a felkészülést a következő kiegészítőkkal segítjük: Review, Online Practice, Practice Test, Oral Assesment Tasks.

3. KÖVETKEZTETÉSEK

Nehéz megjósolni a jövőt, de egy biztos: az IKT térhódítását nem lehet megállítani.

Az új tanárgeneráció remélhetőleg felkészül a blended és online módszerek alkalmazására.

A hallgatóim azt jósolják, hogy a felsőoktatási intézmények nem szűnnek meg, mert nem

lehet mindent, pl. a közösségi magatartást, megtanulni online – szóval úgy tűnik, hogy a blended learning-nek van jövője.

Azt pedig csak remélni lehet, hogy a hallgatók körében is végbemegy a paradigmaváltás. Ha nagyobb lesz a verseny a felsőoktatási helyekért és csak a tényleg tanulni vágyók kerülnek be, és ha a hallgatók komolyan készülnek majd a leendő munkahelyi elvárásokra, akkor a hozzáállással, igyekezettel sem lesz baj és minden bizonnyal nem lesz annyi fiókban őrzött diploma a felsőoktatási intézményekben.

BIBLIOGRÁFIA

- [1] Sharma, P. - Barrett, B. (2007) Blended Learning. MacMillan Books for Teachers.
- [2] <http://www.knewton.com/blended-learning/>